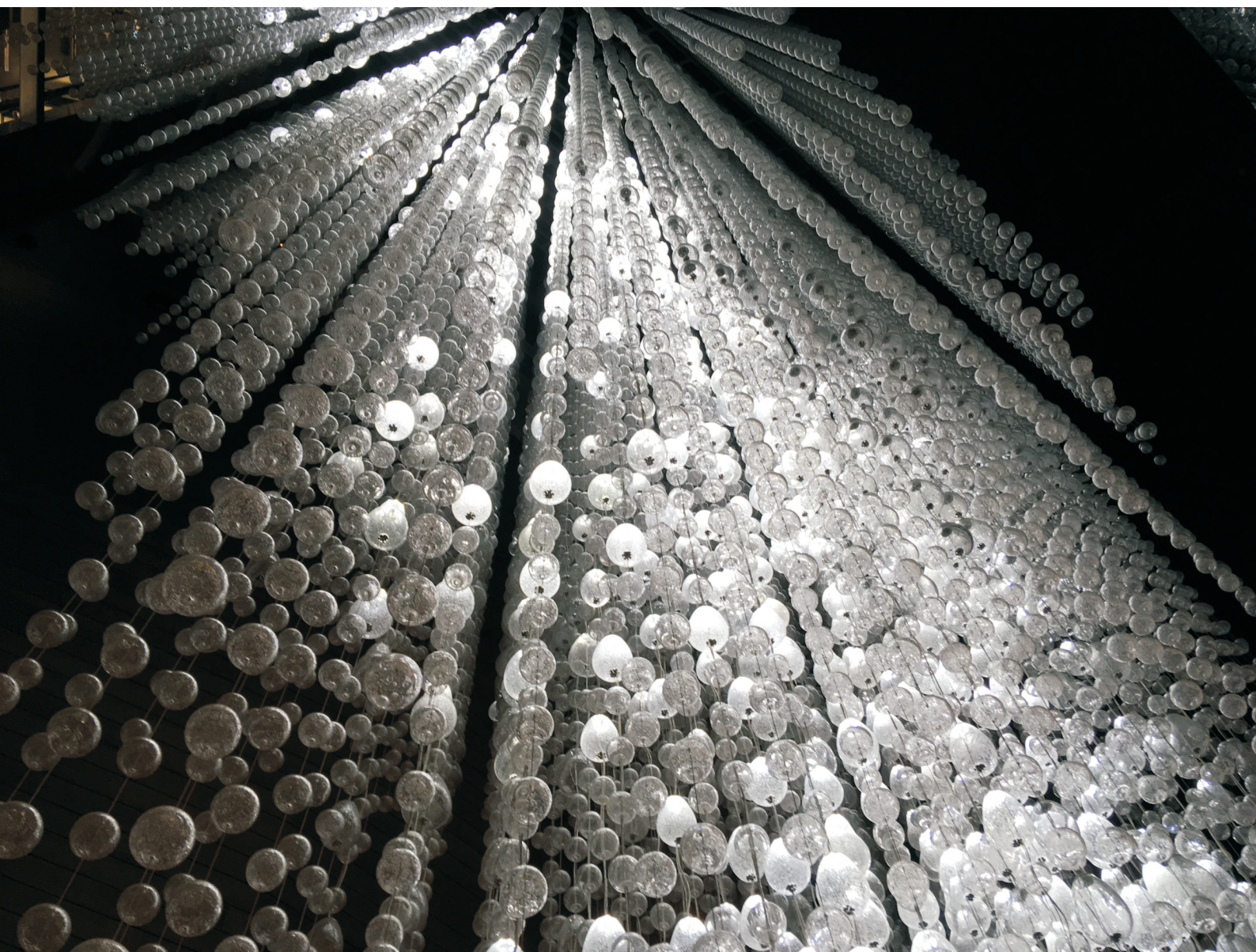

OTVORENÁ NÁRUČ

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU EVANJELICKEJ CIRKVI A.V. V NITRE, JESEŇ/ZIMA 2018

PANTA.

V decembri 1987 som sa chystal prežiť svoje prvé Vianoce na vojne. Narukovaný som bol tretí mesiac a spolu s ostatnými som v pokluse vykonával všetko, čo správni bažanti na vojne vykonávať mali.

Pred Vianocami som dostal list od otca. Už dlhšie ho trápilo srdce. Vyjsť mnohými schodmi a briezkom do kostola v Krajnom mu robilo značné ťažkosti. V liste si však pochvaľoval, že sa cíti veľmi dobre, má pripravené všetky kázne a na sviatky sa teší. Okrem toho, že to boli Vianoce, mal si pripomenúť i zvláštne osobné jubileum. V nedeľu 27. decembra 1952 vykonal v Krajnom próbne Služby Božie a následne si ho Krajňanci zvolili za farára. Práve tomu malo byť 35 rokov a bola to opäť nedeľa.

Práve v tú jubilejnú Nedeľu po Vianociach, počas Služieb Božích otec náhle zomrel. Zhromaždenie vraj spievalo tretiu pieseň, pred kázňou, on sedel na stoličke a jeho spev zmlkol tak nebadane, že zhromaždenie chvíľu ani netušilo, že ich farár práve dokončil. Prvýkrát som cestoval domov z vojny. Deň pred Starým rokom bol otec pochovaný.

Dovtedy mali Vianoce vždy pre mňa nádych krásneho, romantického a bezstarostného času, možno až bezčasia. Odvtedy bola do nich primiešaná nová príchuť. Príchuť niečoho vážneho a pohnutého, príchuť straty, smútku, konca.

Nie, nie, týmto spomínaním nechcem vzbudzovať súcit. Chcem poukázať na niečo ďalšie, čo sa paradoxne príchodom smrti s mojimi Vianocami udialo.

(pokračovanie na str. 2)

Tak, ako roky plynuli, začínal som si uvedomovať, že to, čo vstúpilo do mojich Vianoc smrťou otca, im dalo ešte iný rozmer, ktorý si veľmi dobre rozumel s vierou, bol s ňou úzko spojený. Viera sa z neho tešila, mala z neho úžitok. A to je dobre, keď sa viera z niečoho teší, keď má z niečoho úžitok. Aj keď je to za cenu toho, že prežijete niečo ťažké a sklúčujúce.

K tomuto všetkému sa vrátíme. Na chvíľu odbočme. Hovorí sa, že človek by sa mal vedieť radovať aj z maličkostí. Toto by mohlo platiť aj pre cirkev a kresťanov. Tí žijú v sekularizovanom svete a napriek mohutnej kritike predvianočného zhonu by sa mohli občas i tešiť z toho, ako svet ešte stále dokáže Vianoce prežívať. Nemôžeme žiadať od sekularizovaného sveta, aby prežíval Vianoce v plnom formáte kresťanskej viery, ale je tu niekoľko maličkostí, z ktorých sa možno radovať. Na Vianoce sa hovorí o láske. Pranie sa sebestvo akéhokoľvek druhu. Napriek reklamnému a konzumentskému ošiaľu sa kritizuje práve ten reklamný a konzumentský ošiaľ. Hovorí sa o „srdci“, o tom rozmere života, ktorý človek stratil. Hovorí sa o ľudskej blízkosti a rodiny sa skutočne snažia si byť blízko. Nabáda sa ku pokoju. Hovorí sa o mnohých ďalších dobrých a pozitívnych veciach. Tento výnimočný rozmer dávajú sekulárnemu svetu práve Vianoce, kresťanské svedectvo o narodení Božieho Syna.

Áno, buďme za to vďační.

Ale na druhej strane je jasné, že z kresťanského svedectva o narodení Božieho Syna bol vyprázdnený jeho pôvodný obsah a z Vianoc sa stal moderný spoločenský mýtus, ktorému bola ponechaná psychohygienická funkcia. Má človeka aspoň na chvíľu zastaviť, vypnúť ho z povinností, dopriať mu, aby „išiel do seba“, pripomenúť mu, že „tieto dni sú o láske“, priviesť ho k tomu, aby sa rozmrazil, roznežnil, stal sa dieťaťom, estétom,

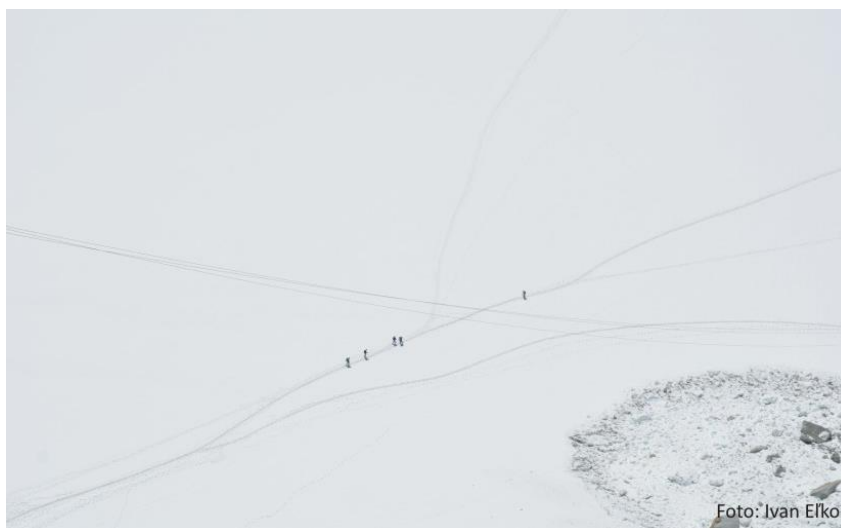

Foto: Ivan Elko

spevákom, kuchárom, pozorným príbuzným. Tak veľmi sa snažíme do toho sviatku vniesť taký vklad, ktorý pár prchavým vianočným okamihom dá rozmer, ktorý vlastne v hĺbke srdca žiadame od života samotného: rozmer niečoho nádherného, zmysluplného, čarovného, tajomného a prívetivého... Kto by za tým netúžil? Aj ja za tým túžim.

A práve smrť dokáže rozbiť túto idylku. Cynicky sa všetkému zarehoce. Zrazí nás do stavu, kde nie je žiadneho miesta pre trblietky, vône, svetlá, šťastie, nehu. Smrť akoby anuluje všetky naše vlastné vklady do Vianoc a vlastne do čohokoľvek. A práve tým môže zaostriť náš pohľad za všetku nami vyprodukovanú vianočnú krásu, nádheru, čaro, tajomnosť, áno, za všetky vianočné rekvizity, nech by nám boli akokoľvek milé, dokonca aj za samotné Vianoce, za naše telo, za čas a svet. Smrť nás dokáže prinútiť, aby sme vnímali iba obnaženú dreň nášho vlastného života, našej holej existencie, maličkej a ubiedenej a na jej pozadí uvideli Boha, Jeho lásku, Jeho veľkosť a vznešenosť, Jeho vášeň pre nás, Jeho zápas o nás, Jeho cestu k nám v Ježišovi, Jeho nekonečnú túžbu načiahnúť sa za nami, Jeho bohatstvo a Jeho rozhodnutie skutočne nás obdarovať. Pozvať nás k novému životu a otvoriť nám večnosť.

Apoštol Pavel, maličký mravček v gigantickom antickom svete na

začiatku nášho letopočtu, vo svete bizarnom, sebavedomom, výbojnom, hľadajúcom a prázdnom, pyšnom ako je ten náš, sám človek kedysi sebaistý svojimi vlastnými náboženskými, morálnymi a ľudskými kvalitami, ale potom troskotajúci na nezodpovedateľnej otázke „Ak som taký nábožensky, morálne a ľudsky kvalitný, načo musel prísť na zem Boží Syn, načo musel trpieť a zomrieť?“, tak tento Pavel, po veľkom prelome vo svojom živote, uchvátený a nadšený objavom absolútnej Božej lásky v Ježišovi Kristovi vyznáva: „Boh nám daroval v Kristovi všetko“ (Rímskym 8, 32). Použije pritom veľmi silný výraz - „panta“, preložiteľný ako „úplne, totálne všetko“.

Čo je proti Božiemu „všetko“ snaha niečo krásne, čarovné a tajuplné do Vianoc napumpovať? Čo je proti Božiemu „všetko“ snaha čosi si na tomto svete dokazovať a presadzovať? Čo je proti Božiemu „všetko“ samotná smrť, akokoľvek hrozná, tvrdá?

Niekedy nám život čosi zoberie. Niekedy nám zoberie dosť, akoby všetko. Nemilosrdne, na dreň. Čo je to však proti Božiemu „všetko“, ktoré sa nám otvorilo v Ježišovi Kristovi? Toto som pochopil po tých Vianociach, keď zomrel otec.

PÁN BOH DOPUSTÍ, ALE NEOPUSTÍ

„Zavreli sa žriedla prahlbiny aj okná nebies a dážď z neba ustal. Vody sa viac a viac vracali do zeme a po stopäťdesiatich dňoch začalo vôd ubúdať.“

(1. Mojžišova, 8, 2 a 3)

Uplynulé jesenné dni boli neobvykle - priam mysticky spojené s koncom niečoho. Na úrovni nášho nitrianskeho cirkevného zboru to bol koniec takmer trojmesačného „chflenia“ vody z potrubí pod našim kostolom. Na úrovni našej cirkvi to bol koniec funkčného obdobia jej doterajšieho vedenia. Na úrovni krajiny to bol koniec dlhého obdobia beztriestnosti niektorých – doposiaľ aj politikmi chránených jednotlivcov. Na úrovni sveta sme si pripomenuli 100. výročie konca Veľkej vojny.

Hlavne z úst starších cirkevníkov často počujem slová: „Pán Boh dopustí, ale neopustí“. Tak to bolo v šesťstom roku v prvom mesiaci na prvý deň mesiaca, keď po potope sveta Nóach otvoril strechu korábu, pozrel von a videl, že povrch zeme je už suchý. Tak to bolo i nedávno - 15. novembra o 13. hodine. Vtedy br. farár Elko po 9 týždňov trvajúcej bezmocnosti, prežívanom strese, ale hlavne po odsúľženej obetavej – ťažkej fyzickej a odbornej práci mnohých našich cirkevníkov (za ktorú si zaslúžia veľké poďakovanie), po výmene celého vodovodného potrubia s úľavou a obrovskou radosťou zistil, že sa voda do pivnice pod kostolom prestala liať. Tak to bolo 11. novembra 1918 o 11.

Foto: Maroš Korenko

Deti z besiedky počas vlašajšieho štedrovečerného programu.

hodine, keď skončila 1. svetová vojna. Hospodin stál za ukončením všetkých týchto hrôz.

No absolútne najcennejším pre nás - veriaciach kresťanov je, že Hospodin skoncoval s trestom za naše hriechy narodením a vzkriesením nášho Spasiteľa Ježiša Krista. Tak to bolo – ako sa dozvedáme z evanjelií, pred približne dvetisíc rokmi. Čítajme zo Zachariášovho proroctva:

„A ty, dieťaťko, budeš sa volať prorokom Najvyššieho, lebo pôjdeš pred tvárou Pánovou, aby si Mu pripravoval cestu a učil Jeho ľud známosti spasenia, totiž, že váš Boh odpustí hriechy“ (Lukáš, 1, 76 a 77).

Advent znamená prípravu. Kiež ju zvládneme k Božej radosti. Napríklad

aj stíšením sa a pokojným pohľadom do plameňa adventnej sviečky, ako som o tom písal na tomto mieste vlani. Alebo tým, že budeme spôsobovať radosť iným. Skúsme aj nášmu br. farárovi a jeho rodine, ktorí budú v spoločenstve s nami prežívať zrejme posledné – a jubilejné - dvadsiate Vianoce (vzhľadom na jeho víťazstvo vo voľbách generálneho biskupa našej cirkvi, k čomu mu úprimne a rád i z tohto miesta blahoželám). Prežime prichádzajúce vzácne dni v zdraví, vzájomnej láske a pokoji.

Ján Huba, zborový dozorca

TÉMY PRE MODLITEBNÍKOV

Prosme za naše Služby Božie vo sviatočnom čase. Nech sa Duch Svätý a zvestované Božie Slovo mocne dotýkajú ľudských sŕdc.

Ďakujeme za všetky Služby Božie, podujatia, stretnutia, cesty, návštevy a skúsenosti, ktoré nám Pán doprial v končiacom sa roku 2018. Nech prinesú duchovné požehnanie.

Ďakujeme za všetko dobré, čo nám Pán dal počas roku! Budme pokorní. Prijmime i ťažké, bolestné veci. V láske k Pánovi aj tie môžu slúžiť na dobré.

Prosme o statočnosť a trpezlivosť pre všetkých, ktorí sú medzi nami slabí a nemocní. Prosme o posilu pre ich domácich či našich diakonov, ktorí s láskou konajú dielo ich opatery.

Prosme o to, aby mala úspech naša žiadosť o pridelenie dotácie z eurofondov na stavbu nášho penziónu pre seniorov.

STRETLI SME SA V SLUŽBE S JAKUBOM ZMEKOM

Foto: archív

Bez Jakuba je mládež nemysliteľná.

Jakub patrí medzi tých na mládeži, ktorým sa hovorí „inventár“. Tu vyrástol a časom prebral zodpovednosť za rast iných. A kvôli tomu sa aj v extrémne krátkom čase naučil hrať na gitare!

Jakub, kde si sa zobral v Nitre a vôbec na svete?

V Nitre som sa narodil a chodil na základnú školu. Rodičia ma začali vodiť na besiedku a neskôr na iné cirkevné aktivity, ako náboženstvo a confirmáciu. Takto som sa začlenil pomaly do cirkevného života. V Nitre som ale dlho neostal, pretože som začal chodiť na Evanjelické lýceum v Bratislave. Môj duchovný domov zostal aj tak v Nitre, kde som neprestal chodiť na mládež a bohoslužby cez víkendy, keď som sa vracal domov.

Nebol problém v Bratislave udržiavať vzťah s Bohom?

Troška naivne som čakal, že na Lýceu budú samí kresťania, ale opak bol pravdou. Ale myslím si, že Boh to tak zariadil, že na internáte sme sa stretli piati prváci a všetci sme boli kresťania, rôznych konfesií. Boli sme traja evanjelici, katolíci a jeden chalan z Apoštolskej cirkvi. Počas tých rokov sme sa obrusovali, niekedy veľmi tvrdo, ale Boh nás veľa naučil, ako fungovať v Božej rodine, aj keď pochádzame z rôznych cirkví. Dodnes sú to priatelia na celý život a veľmi formovali moju vieru a postoje. Ale moja takzvaná „základňa“ zostala v Nitre, kde som mohol prísť vždy načerpať a aj odovzdávať, keď som neskôr začal viesť aj mládež.

Dá sa časovo stíhať žiť v dvoch mesiacoch a zároveň aj slúžiť?

Je to o určení si priorit. Mojou prioritou vždy boli akcie u nás doma, v Nitre.

Samozrejme, som slúžil aj cez strednú školu v jednom mládežníckom spoločenstve, ale naše mládeže, tábory, víkendovky a iné akcie, boli vždy pre mňa dôležité. V Nitre ma držalo silné spoločenstvo mládeže, kde máme super vzťahy a s niektorými sa poznáme odmalička. Pre mňa je Nitra domov, ktorý tvoria ľudia. Samozrejme, chcem vnímať Božiu vôľu a chcem počúvať kam ma volá.

Ako si sa ty sám stal vedúcim mládeže?

Samozrejme, neexistuje žiadne výberové konanie. Prišlo to postupne. Nikdy som to nejako nevyhľadával, že chcem byť vedúci mládeže. Ani to stále tak neberiem, že som vedúci, pretože sme viacerí. Nestojí to na jednom človeku, čo je veľmi dobré. V tíme sa vždy spoločne dohadujeme o veciach. Keď teraz nad tým tak premýšľam, tak neviem, kedy presne som sa stal súčasťou toho tímu. Proste, postupne sme cítili, že potrebujeme zobrať zodpovednosť za mládež, my, mladšia generácia, keď sme videli, že naši vedúci sa postupne ženú, vydávajú a začínajú mať deti a už nemajú toľko času.

Čo znamená pre teba život v cirkevnom zbore?

Pre mňa služba Bohu nie je obmedzená iba na jedno miesto. Je dobré vedieť, kde má človek domov a mať niekde zázemie. Chcem slúžiť tam, kde ma povolá Boh. Vidím, že ma volá slúžiť aj v Nitre na mládeži, aj v Bratislave na vysokoškolskej mládeži. Vždy chcem byť ale ochotný pomôcť u nás v Nitre. Nikdy nepoviem „nie“, keď treba pomôcť a keď môžem.

Jakub, aký je tvoj odkaz čitateľom?

Počas môjho štúdia na strednej a vysokej škole som sa stretol s rôznymi ľuďmi rôznych denominácií a zistil som, že nevlastním patent na pravdu. Chcem stáť na Božej pravde. Na tom, čo je spásonosné, na tom, že potrebujeme milosť Božiu. Zistil som, že mnohé témy nás rozdeľujú len preto, že si myslíme, že len my máme pravdu. Ak sa tohto vzdáme a budeme vedieť, čo je základ našej viery – a to je ukrižovaný Pán Ježiš, a že môžeme k Bohu prísť len cez Neho, tak zistíme, že sa na tomto zhodneme s viacerými ľuďmi ako si myslíme. Čo je naša identita? Pán Ježiš, alebo niečo iné?

Za rozhovor ďakuje Ivan Elko

KÁZEŇ

Láska nech je bez pokrytectva! Zošklivujte si zlé, pridržajte sa dobrého! Naklonení v bratskej láske, predbiehajte sa navzájom v úctivosti, nebuďte leniví v horlivosti, duchom vrúcni, slúžte Pánovi; vesel'te sa v nádeji, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvalí, k potrebám svätých ochotní, k hosťom pohostinní. Dobrorečte tým, čo vás prenasledujú, dobrorečte a nezlorečte! Radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi! Buďte vospolok jednomyselní, nebuďte namyslení, ale majte porozumenie pre nízko postavených; nebuďte múdri len pre seba. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé; starajte sa o dobré pred všetkými ľuďmi. Ak je možné, nakoľko je na vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi, nepomstite sa, milovaní, ale ponechajte to hnevu (Božiemu) - lebo je napísané: Mne patrí pomsta, ja odplatím; hovorí Pán. Naopak: ak je tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho; ak je smädný, napoj ho; lebo keď tak urobíš, žeravé uhlie zhrnieš mu na hlavu. Nedaj sa premôcť zlému, ale zlé premáhaj dobrom! Rímskym 12, 9 - 21

Milá duchovná rodia, milí synodáli, sestry a bratia.

Je pre mňa poctou, že sa k vám môžem prihovárať na úvod tejto Synody zvestou Božieho slova, ako novozvolený biskup Západného dištriktu a aj na tomto mieste ďakujem za vaše modlitby a podporu. Dovoľte mi taký osobnejší úvod.

Cirkevný zbor v Martine a tento chrám je mi dôverne známy, osobitne milý a vzácny. Hneď pri vstupe do kostola som si všimol, že je nejaký iný. Čerstvo vymalovaný. Tie isté farby, ten istý priestor, ale iné ovzdušie, iný dojem. Zapôsobilo to na mňa ako prísľub, že aj táto synoda prinesie do našej cirkvi, do toho istého priestoru, do tých istých farieb, niečo nové a svieže; nové ovzdušie, čerstvý závan Božieho Ducha.

Prišli sme na túto synodu s očakávaním, že sa niečo stane. Že sa stane niečo, čo nás skoriguje, usmerní, nasmeruje do budúcnosti.

Vybral som preto z Božieho slova posolstvo, ktoré, verím, nám posluží ako navigačná mapa. Dalo by sa povedať, že je v princípe programom pre spoločenstvo kresťanov. Pokiaľ sa ho budeme držať, nemôžeme sa pomýliť.

Čo teda hovorí toto slovo?

Sprotivujte si zlé, držte sa dobrého, správajte sa nielen úctivo, ale predbiehajte sa v úctivosti, buďte horliví, s vrúcny duchom slúžte Pánovi, nádej, ktorú máme, nech je dôvodom k radosti, v súžení buďte trpezliví, vytrvalí na modlitbách, pozorní, pohostinní... Sú to vysoké nároky. Aj keď sú formulované skôr všeobecne, myslím, že ich nevnímame ako nereálne a určite ich v nejakej podobe môžeme pozorovať aj medzi nami.

Apoštol však tieto nároky na spoločenstvo kresťanov ešte stupňuje: Dobrorečte tým, čo vás prenasledujú, dobrorečte a nezlorečte! Dobrorečte dokonca aj svojim nepriateľom. Nenadáвайте im, nevyjadrujte sa o nich v zlom.

Radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi! Buďte vospolok jednomyselní, nebuďte namyslení, ale majte porozumenie pre nízko postavených; nebuďte múdri len pre seba. Teda, nezakladajte si na sebe, nech vám ide vždy skôr o druhých. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé; starajte sa o dobré pred všetkými ľuďmi. Ak je možné, nakoľko je na vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi.

Toto už je naozaj silná káva. Aj keď znova apoštol zostáva vo všeobecnej rovine, už vidíme, že toto medzi nami už bežne nevidno. Skôr výnimočne.

Apoštol ešte pridáva a vyzýva kresťanov veľmi konkrétne: Nepomstite sa milovaní, ale ponechajte to hnevu Božiemu.

Toto je už veľmi konkrétne na-

pomenutie a aj veľmi zvláštne spojenie. Nepomstite sa milovaní.

Tvrдый výraz „pomsta“ spojený s „milovanými“. Priznám sa, že v tomto bode sa mi aj uľavilo. Pri takej salve požiadaviek, zrazu niečo veľmi konkrétne, zrejme reakcia na aktuálny problém niektorého cirkevného zboru, ktorá napovedá, že práve medzi kresťanmi sú aj pomstychtiví, nahnevaní, leniví, sebeckí, netrpezliví, bezohľadní, šomrajúci, nadávajúci ... proste, že tieto slová neadresuje Pavel nejakým éterickým nadpozemským bytostiam, ale ľuďom z mäsa a kostí, ako sme my, ktorí vedia byť veľmi fajn, ale aj pekní darebáci.

Keď tieto apely končí slovami: Ak je tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho; ak je smädný, napoj ho; lebo keď tak urobíš, žeravé uhlie zhrnieš mu na hlavu. Nedaj sa premôcť zlému, ale zlé premáhaj dobrom!, tak vnímame, že toto je už je tá najvyššie nastavená latka. Pýtame sa: Možno ju ešte zvládnuť, nie je to už len ideál, nastavený tak vysoko preto, aby sme mali motiváciu spraviť aspoň niečo z toho? Nie je to určitý typ propagácie, ktorá počíta s tým, že pokiaľ chceme získať pozornosť ľudí pre nie samozrejmu vec, musíme ju zdramatizovať aspoň o 30 percent? Teda o tretinu veci prehnáť, aby sme zaujali?

Pozrime sa ešte na úvod tejto state Písma. Je to akoby nadpis celého odseku: „Láska nech je bez pokrytectva...“ a nasleduje prečítaná stať Písma o vzťahoch v spoločenstve kresťanov.

Teda, keby sme mali všetky veci a postoje, o ktorých sme doteraz z listu Rímskym čítali podčiarknuť a nájsť pre ne spoločného menovateľa, tak je ním – láska.

V láske je toto všetko nie prehnané, nie postavené ako nedosiahnuteľný ideál, ale možné a reálne.

Keď Pán Ježiš vyzýva v závere hádam najznámejšej 5. kapitoly Matúša – „Vy teda buďte dokonalí,

ako je dokonalý váš Otec nebeský“, tak nás odkazuje na lásku, lebo tá je dokonalá už tu a teraz a v nebi bude už vo svojej čistej podobe.

Myslím, že všetci kandidáti na biskupa, či dištriktuálneho, alebo generálneho, mali vo svojich programoch ako jeden z najdôležitejších bodov – vzťahy. Ako reakciu na to, že všetci viac menej vnímate, že vzťahy medzi nami, najbližšími spolupracovníkmi, ale v mnohom ohľade aj v širšom rozmere sú rozbité a choré. Túžime, aby do nich prišiel pokoj a uzdravenie.

Apoštol nezostáva len pri láske ako fenoméne, na ktorý sa dá nalepiť všetko, čo za lásku považujeme. Hovorí: „Láska nech je bez pokrytectva“.

Nech je ozajstná, nech je autentická, nie predstieraná, chvíľková, nech je programom pre váš život, navigačnou mapou.

Podľa posledných prieskumov dôveryhodnosti inštitúcií na Slovensku je na prvom mieste armáda, na druhom školstvo a na treťom polícia. Držia sa nad 50 per-

centami. Ešte pred 15 rokmi bola zhruba na 50 percentách aj cirkev, dnes je približne na tretine, teda cirkvi na Slovensku dôveruje asi 35 percent obyvateľov. Horšie je na tom napríklad vláda a parlament.

Zaradili sme sa medzi tých, ktorí prestali byť autentickí, ktorí si skôr niečo dokazujú, než naozaj sú?

Je úplne zrejmé, že cirkev na Slovensku nie je v centre diania ani pozornosti. Ale Pán Ježiš nehovorí o cirkvi ako o mocenskej, alebo politickej inštitúcii, ani o takej, ktorá by mala byť okázalá a nápadná. Hovorí o nej, o svojich nasledovníkoch: „Vy ste soľ zeme, vy ste svetlo sveta...“. Aj maličké množstvo soli dá tú správnu chuť celému jedlu. Aj najmenšie svetielko vidno aj v najväčšej tme. Prirovnáva kráľovstvo nebeské k horčičnému zrnu, ktoré je síce maličké, nenápadné, ale skrýva v sebe obrovský potenciál, ktorý keď sa rozvinie, dejú sa veľké veci.

Takto nás pozýva svojim dnešným slovom – konajte to, čo je najzákladnejšie, najpotrebnejšie a

zároveň najťažšie; žite v láske tak, aby ste sa nedali premôcť zlému, ale dobrým premáhali zlé.

Najkrajší, najväčší a dokonalý príklad nám dal v tom Pán Ježiš Kristus svojou smrťou na kríži a svojím zmŕtvychvstaním. Dokonalým spôsobom nám preukázal lásku a pozýva nás aj dnes, aby sme nasledovali Jeho príklad.

Začali sme tým, že Boží Duch prináša novú atmosféru do cirkvi, premieňa a obnovuje nás k čistote a svätosti. Prosme aby svojou transformujúcou mocou konal v nás a v našej cirkvi aj na tejto Synode.

Amen.

Kázeň novozvoleného brata biskupa Západného dištriktu ECAV na Slovensku Mgr. Jána Hroboňa, na slávnostných Službách Božích pri otvorení Synody ECAV na Slovensku za r. 2017.

Evanj. a. v. kostol v Martine, 19. okt. 2018.

EVANJELICKÁ ZBOROVÁ DIAKONIA NITRA 2018

Som šťastný, že sa opätovne môžem prihovoriť vám, členom nášho cirkevného zboru, poďakovať sa a stručne vás poinformovať o službe našej Evanjelickej zborovej diakonie Nitra v roku 2018.

V momente, keď tento príspevok píšem, chýba do konca roku ešte jeden a pol mesiaca a tak čísla, ktoré ponúknem, sú stručné a neúplné. Oveľa presnejšie a podrobnejšie budú uvedené pre potreby výročnej správy farára za rok 2018, ktorá bude predložená na výročnom konvente vo februári 2019. No dá sa povedať, že v tomto roku sme sa postarali o 35 starkých, z ktorých 24-ria boli našimi klientmi s uzatvorenou zmluvou, ktorých sme pravidelne opatrovali a na opatrovanie ktorých finančne prispieva mesto Nitra a 11-ti boli seniori, ktorým sme poslúžili bez zmluvy s nejakou nárazovou pomocou či službou. V prospech všetkých 35 klientov a seniorov sme odslúžili vyše 10 000 hodín opatrovania a pomoci.

Hlavnou náplňou našej práce i v tomto roku bola teda pomoc seniorom, so zameraním na poskytovanie opatrovateľskej služby imobilným klientom s najvyšším stupňom odkázanosti. Prebalovali sme ich, umývali, polohovali, prali, žehlili, varili a robili sme mnoho ďalších činností. Netrénovaným ľuďom by sa nad tým asi dvíhal žalúdok. Pracovná doba nám v mnohých prípadoch začínala už o pol šiestej ráno a končila o pol deviatej večer. Ak to bolo potrebné, pracovali sme aj v soboty, nedele či vo sviatky, čo nerobí žiadna iná opatrovateľská služba v Nitre. Pritom nie v jednom prípade nás „vďační“ klienti stihli obviniť z toho, že sme im niečo ukradli, spôsobili ich schudnutie, nepokopali záhradu, alebo odmietli ich na zavolanie priviezť v piatok poobede zo vzdialeného mesta do Nitry. Samozrejme, aj my si uvedomujeme, že senilita a demencia tu zohrávajú svoju úlohu. Len mi

nedá, aby som vám neozrejmil, že naša služba nie je len o milých úsmevoch starkých, o chvále a spokojnosti. Z roka na rok sa stretávame akoby s ťažšími a ťažšími prípadmi a nie vždy si vieme so všetkým poradiť. Nikomu z opatrovateľov na osobnej pohode a kvalite jeho výkonu nepridá, ak je jeho náročná služba správaná takýmto nezmyselnými atakmi. Denno – denne prechádzame skúškami pokory a trpezlivosti.

V našom pracovnom kolektíve oproti roku 2017 neprišlo k žiadnym personálnym zmenám, i keď sme boli do značnej miery oslabení o našu stálu zamestnankyňu Oľgu Čajkovičovou, opatrovateľku a rehabilitačnú sestru, ktorá je dlhodobo práceneschopná. Takže tím našej zborovej diakonie je i naďalej tvorený týmito pracovníkmi: Ing. Magdaléna Šeböková mala na starosti mzdy a účtovníctvo. Peter Globan bol opatrovateľom, vodičom, opravárom a záhradníkom. Mgr. Zuzana Šurániová bola opatrovateľkou, sociálna poradkyňou a krajčirkou. Mária Melíšková bola opatrovateľkou. Ja, Ing. Milan Slezák, som diakoniou manažoval z pozície jej riaditeľa a bol som i opatrovateľom a pomocníkom v domácnosti či záhrade.

V prospech našej zborovej diakonie i v tomto roku pracovalo niekoľko dobrovoľníkov, ktorí nám pomáhali v najťažších chvíľach. Boli nimi Zita Nová a Janka Globanová.

Tiež by som chcel poďakovať všetkým tým, ktorí sa v r. 2018 zapojili do dobrovoľnej diakonickej práce na rozličnej úrovni a v rozličnom rozsahu, keď sa zaujímali o našich klientov či o seniorov vo svojom okolí a boli ochotní nejakú pomôcť. Poďakovanie patrí i celému cirkevnému zboru, zborovému presbyterstvu na čele s bratmi farárom a zbor. dozorcom. Poďakovať však chcem predovšetkým našim klientom za to, že nás prijali a stali sme s súčasťou ich každodenného života .

Diakonia v dobrých rukách.

Ďakujem i všetkým darcom, ktorí milodarmi, či poskytnutím podielu z dane v prospech Občianskeho združenia Pavla Valáška podporili činnosť našej služby. Tiež tým, ktorí sa pravidelne modlili za pracovníkov a klientov diakonie. Dúfam, že nám zostanete priaznivo naklonení i naďalej, aby sme mohli pracovať a pomáhať našim starkým. Rodiny našich klientov, našich priateľov a priaznivcov a, samozrejme, všetkých členov cirkevného zboru srdečne pozývam na Trojkráľový organový koncert, ktorý sa uskutoční v našom kostole v nedeľu 6. jan. 2019. Predstaví sa koncertný organista Mária Sedlár z Českej republiky. Výťažok z dobrovoľného vstupného bude určený na potreby našej Evanjelickej zborovej diakonie Nitra a už popredu Vám zaň veľmi pekne ďakujem!

Želám Vám v mene všetkých zamestnancov a spolupracovníkov diakonie požehnané vianočné sviatky a šťastný nový rok 2019. Naše „Radi Vám pomôžeme!“ stále platí aj vďaka vám. Ďakujeme.

Milan Slezák, riaditeľ
Evanjelickej zborovej diakonie Nitra

DÔLEŽITÉ MÍLNIKY DEJÍN EVANJELICKEJ CIRKVI A. V. NA SLOVENSKU (5. ČASŤ)

- ešte v roku 1866 vypracoval Jozef M. Hurban poriadok tzv. Pastorálnych konferencií v Nitrianskom senioráte, teda stretnutí farárov, v ktorých išlo o ich vlastnú misiu a povzbudzovanie medzi sebou. Pastorálne konferencie sa začali konať pod Hurbanovým predsedníctvom v Nitrianskom senioráte, no i v ďalších a zohrali medzi farármi dôležitú misijnú a vzdelávaciu úlohu.
- 1867 – po rakúsko – maďarskom vyrovaní sa nekončí, naopak stupňuje maďarizačný tlak v Evanjelickej cirkvi. Záujem slovenských evanjelikov sa zastávajú Hurbanove „Cirkevní listy“ a „Korouhev na Sionu“ redaktorov Michala Boora a Jána Leška, ktorá sa stala tribúnou mnohých proslovenských evanjelických hlasov predovšetkým zo starobylého Nitrianskeho seniorátu. Korouhev na Sionu bola násilne zrušená v r. 1883. Predtým v r. 1875 zanikajú Cirkevní listy, po tom, čo ich redaktor Hurban bol odsúdený na dvojmesačné väzenie.
- 1882 – konal sa smutne preslávený, tri dni trvajúci generálny konvent Evanjelickej cirkvi, na ktorom bolo napr. seniorovi Karolovi Križanovi zakázané hovoriť po slovensky, napriek tomu, že to bolo priamym porušením uznesenia generálneho konventu z r. 1867 o možnosti rokovať po slovensky (každý z delegátov slovenčine rozumel). Konvent vyhlásil „panslavizmus“, teda priznávanie sa k slovenským jazykovým a kultúrnym právam, za „kanonický priestupok“. Panslavistický študent teológie nemohol byť vysvätený za farára a panslavistický farár nemohol byť volený do akýchkoľvek funkcií a úradov.
- pojem „pansláv“ bol veľmi neurčitý a zneužívaný. V nasledujúcich rokoch v Evanjelickej cirkvi vznikol doslova hon po panslávoch. Každému nepohodlnému človeku – študentovi, farárovi, laikovi mohlo byť prišité, že je „pansláv“, mohol byť šikanovaný či potrestaný.
- superintendent Gustáv Seberíni, ktorý kedysi písal aj do Hurbanových „Cirkevních listů“, a chcel sa vyvinúť z podozrenia, že je pansláv a stal sa tvorcom výrazu „vlastenec“, čo bolo elegantnejšie pomenovanie pre promaďarsky zmýšľajúcich evanjelikov. Farári sa začínajú deliť „silných“ a „slabých“ vlastencov.
- po zániku Cirkevních listů a Korouheve na Sionu sa tribúnou slovenských evanjelikov stávajú Slovenské národné noviny a Slovenské pohľady. Od r. 1887 začal Jur Janoška s Pavlom S. Novákom vydávať Cirkevné listy (vychádzajú dodnes), písané v spisovnej slovenčine.
- september 1893 – v Pešti rokuje Výbor zriadený generálnym konventom o novom rozdelení seniorátov do dištriktov, resp. o vzniku nových dištriktov (tzv. „upomerenie dištriktov“). Ide tu predovšetkým o to, aby slovenská väčšina v seniorátoch Preddunajského dištriktu bola rozdelená do ostatných dištriktov a maďarizácia mohla plynulejšie pokračovať.
- máj 1894 – Oravský, Liptovský, Turčiansky, Veľkohontiansky a Malohontiansky seniorát na svojich konventoch odmietajú plán „upomerenia dištriktov“.
- máj 1894 – Konvent Preddunajského dištriktu v Trenčíne odmietol plán „upomerenia dištriktov“, podobne konvent Banského dištriktu a Zadunajského dištriktu. Potiský dištrikt jediný návrh prijal.
- máj 1894 – riešenie delby dištriktov je ponechané na synodu.
- jún 1894 – synoda schválila „upomerenie dištriktov“. Senioráty sú delené do dištriktov tak, aby bol oslabený v nich slovenský živel.
- december 1894 – prvý konvent novovytvoreného Preddunajského dištriktu v Bratislave prijal uznesenie o maďarčine, ako „od týchto čias“ jedinom rokovacom jazyku na konventoch.
- 1894 – štátnym zákonom bolo ustanovené civilné manželstvo (platné manželstvo bolo to, ktoré bolo uzavreté pred svetskou vrchnosťou) a civilné vedenie matrik (od r. 1731 ich viedli výlučne farári). Cirkev tak prichádza o znak svojej nezastupiteľnosti a farári strácajú časť svojho príjmu, ktorý pochádzal z výlučne ich práva a povinnosti viesť matriky a sobáší. Tiež vzniká možnosť nehlásiť sa k žiadnemu náboženstvu, čo je viditeľný znak postupujúcej sekularizácie. Zo súhry týchto a ďalších prvkov napokon vzniká stav, v ktorom štátna moc získava právo politicky zasahovať do vnútorných vecí cirkvi. Promaďarskí cirkevní predstavitelia tento stav vítajú, prostý ľud ho odmieta.
- 1894 – vzniká nový zákon o reverzoch v manželstve, ktorým sa zrušil starý, evanjelikom ako náboženskej menšine prajný

zákon z r. 1868. Biskup Baltík v apríli 1895 adresuje seniorskym úradom prípis, že čo sa týka zmiešaných manželstiev, nastáva doba neprajná pre evanjelikov.

- marec 1895 – konal sa konvent Nitrianskeho seniorátu a pozvaní naň boli aj delegáti piatich seniorátov starého Preddunajského dištriktu, aby sa radili, čo urobiť pre zmenu zlého zákona synody o novom rozdelení dištriktov.

- apríl 1895 – mala sa konať ďalšia podobná porada na Starej Turej, slúžny ju však zakázal.

- predstavitelia Oravského, Turčianskeho, Nitrianskeho a Liptovského seniorátu sa rozhodli požiadať panovníka, aby nepotvrdil synodálne zákony o novom rozdelení seniorátov do dištriktov. Panovník ich však potvrdil.

- zo synody v Pešti, zasadajúcej v rokoch 1891 – 94 vzišla nová Cirkevná ústava a nové zákony. Slovenskí evanjelici voči nim prejavujú veľkú nespokojnosť. V nasledujúcich rokoch jednotlivé senioráty a dištrikty žiadajú zvolať synodu a stav zmeniť. Zároveň však pochybujú, či nová synoda neurobí stav ešte horším (Michal Bodický: „Všetko pracuje na našej skaze“).

- 23. sept. 1896 – v Ružomberku sa schádzajú farári okolo Jura Janošku, ktorým leží na srdci duchovný rast členov Evanjelickej cirkvi. Po vzore nemeckých luteránov zakladajú „Tranovský spolok pre vnútornú misiu“. Vedenie cirkvi ich aktivitu síce diplomatických slovníkom víta, ale zároveň ich obviňuje z obchádzania súhlasov cirkevnej vrchnosti a zo zakladania nezávislých spolkov.

- september 1896 – slovenskí farári sa rozhodli zvolávať pravidelné „pastorálne vnútromisijné konferencie“ v slovenských zboroch.

- 20. sept. 1899 – prvá takéto Pastorálna vnútromisijná konferencia zasadla v Modre. Zúčastnili sa na nej farári, dozorcovia a učители a mala vzdelávajúci a misijný charakter. Vzápätí je označená za „trucakciu“, pretože jej rokovacím jazykom bola slovenčina. V nasledujúce roky je toto ústredná téma rokovania všetkých dištriktuálnych i generálneho konventu – ako znemožniť konania Pastorálnych vnútromisijných konferencií.

- vedenie Evanjelickej cirkvi založenie Tranovského spolku pre vnútornú misiu nepovoľuje.

- 27. apríl 1898 – v Liptovskom Mikuláši sa koná na základe znenia kupeckého zákona ustanovujúce zhromaždenie „Tranoscia“, ako „vydavateľsko-kníhkupeckého účastinárskeho spolku“. Založili ho vlastne akcionári ako súkromné osoby.

- 1900 – na generálnom konvente v Pešti prišla na rokovací stôl tzv. Gereždská zmluva z r. 1833, ktorá mala v čase vzniku byť základom pre vytvorenie jednej cirkvi z evanjelikov a kalvínov za účelom toho, aby vznikla „maďarská cirkev“, ktorá posilní jednotu Uhorska. V minulom čase viedol boj proti „únii“ Jozef M. Hurban, teraz Jur Janoška.

- 15. okt. 1913 – vieroučné hľadisko predsa len prevládlo nad politicko – maďarizačným a generálny konvent zrušil Gereždskú zmluvu. Oživené plány na úniu troskotajú.

- 1907 – minister kultu Albert Apponi navrhol snemu dva zákony, ktoré okrem iného defi-

novali aj štátny dozor nad cirkevnými školami a povinnosť vyučovať v nich po maďarsky (aj náboženstvo). Poskytli štátu obrovský priestor k sankciám. Senioráty sa proti zákonu búria, biskup Baltík ho obhajuje.

- 1907 – generálny konvent žiada zmenu Apponiho školských zákonov. Minister je však neústupný, zákony sa uplatňujú aj v slovenských evanjelických školách a prinášajú rad sankcií, pokút a šikanovania slovenských žiakov, učiteľov, farárov a ohrozenie existencie, i zrušenie škôl.

- od 80. rokov – množstvo evanjelických farárov (Sekáč, Seberini, Paulíny, Križan, Leška, Drobný, Mocko) sa na vlastnú päsť usiluje o vypracovanie jednotného poriadku evanjelických Služieb Božích. Panuje totiž stav, že čo cirkevný zbor a seniorát, to iný poriadok.

- 16. – 17. aug. 1911 – na podnet Michala Bodického sa zišla pastorálna konferencia v Pukanci. Farár Ján Palic predložil návrh jednotného poriadku Sl. Božích, ktorý konferencia prijala (tzv. Pukanský poriadok).

- 1913 – na základe Pukanského poriadku sa začala práca na príprave jednotnej Chrámovej agendy (knihy poriadkov Sl. Božích).

- december 1913 – predsa len bola zvolaná synoda. Očakávania sa rôznia. Mohla by „zmeniť odporné pomery“, ale „neprekvapí nás ani to najhoršie“ (tak Jur Janoška).

- júl 1914 – vypukla 1. svetová vojna. Synoda je vo vojnovom stave ukončená ... a už žiadna evanjelická synoda sa nebude konať v Rakúsko – Uhorsku.

Z rôznych zdrojov zostavil Ivan El'ko

SPOLOČNÉ VYHLÁŠENIE KU „DŇU ZMIERENIA“ DIŠTRIKTUÁLNY DEŇ VD ECAV 2018, POPRAD

My, členovia ECAV na Slovensku, zídění na Dištriktuálnom dni dňa 16. septembra 2018 v Poprade pri príležitosti viacerých významných – „osmičkových“ – jubileí novodobej histórie národa a cirkvi, s vďačnosťou mysliac na všetkých tých, ktorí s odvahou a úprimnou vierou v dobro sa dokázali postaviť zlu v totalitných časoch, vedomí si však aj svojej slabosti a pochybení, s túžbou ospravedlniť sa za priestupky a previnenia, ktoré spôsobili v radoch evanjelickej cirkvi, či v radoch iných cirkví a náboženských spoločenstiev i neveriacim mnoho bolesti a zármutku, vyhlasujeme:

Zišli sme sa v Poprade, v podtatranskom meste, ktoré živo pripomína historickú traumu Slovákov, známu ako židovský holokaust. Z popradskej železnickej stanice bol dňa 25. marca v roku 1942 vypravený prvý vlak s tisíckou žien a dievčat, neskôr ďalšie s tisíckami našich židovských spoluobčanov do Osvienčimu, kde väčšina z nich zomrela potupnou smrťou. Stalo sa tak nielen v dôsledku krutosti nacistickej vražednej mašinerie, ale aj prijatím najtvrdších protižidovských zákonov vojnovnej Slovenskej republiky, ktoré do praxe bolestne uviedla Hlinkova garda. V Osvienčime, v Brezinke a v ďalších koncentračných táboroch zomrelo viac ako 66 000 slovenských Židov, okolo 50 percent židovského obyvateľstva na Slovensku. Práve preto z Popradu znie náš ospravedlňujúci hlas.

Sme vďační za to, že proti týmto zákonom odvážne vystúpili

evanjelickí biskupi, menovite Vladimír Pavel Čobrda, Samuel Štefan Osuský, Fedor Fridrich Ruppeltdt, ale i ďalší duchovní i laickí predstavitelia Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi, ktorí boli – spolu s viacerými evanjelickými duchovnými – za svoje politické postoje a verejné vyhlásenia proti Hlinkovej garde, ako aj účasť v Slovenskom národnom povstaní, uväznení a umučení.

Sme vďační, že v našich evanjelických radoch sa zrodil veľký počet spravodlivých medzi národmi, duchovných i laikov, ktorí riskovali svoje vlastné životy i životy svojich rodín, aby zachránili prenasledovaných Židov alebo im preukázali milosrdenstvo.

Dielo spravodlivých zachraňujúce životy a zdravie starých i mladých, zvlášť detí, pozná nielen Slovensko, ale aj pamätník Yad Vashem v Jeruzaleme i celý svet.

Nezabúdame na vás, spravodliví medzi národmi. Stali ste sa vzo-

rom milosrdenstva, odvahy a nezištnej pomáhajúcej lásky.

Napriek tomu s bolesťou v srdci priznávame, že sme vo svojich postojoch nie vždy poslúchli Ježišove príkazy milovať svojich blížnych ako seba samých. Nechali sme sa neraz premôcť strachom z vojnového besnenia. Politickú a spoločenskú tragédiu viacerí nechceli vidieť.

Dokonca niektorí sa zúčastnili na nenávisťnej protižidovskej propagande alebo na neľudskom arizovaní židovského majetku.

Nielen počas Slovenského štátu sme sa mnohí mlčky prizerali na protižidovské ťaženie, ale i v nasledujúcich obdobiach sme boli a dodnes sme svedkami recidívy. Protižidovské pogromy, masový exodus Židov po roku 1945, ktorí s nami žili tisíc rokov, rúcanie synagóg, nivočenie židovských cintorínov, pomníkov i pamätníkov vrátane niektorých antisemitských postojov slovenských politikov, nie sú ničím iným, ako prejavom nostalgie časti nášho obyva-

teľstva za dobou prenasledovania, hrozných popradských deportácií a nemilosrdných koncentračných táborov.

Sme presvedčení, že toto všetko sa nemalo stať, poškodilo to nielen naše meno, naše svedomie, ale sťažilo to hlavné, čo je naším poslaním – a to je kresťanstvo pevné v nasledovaní Pána Ježiša Krista v láske k ľuďom a všetkým sveta národom.

Prijmite, prosíme, vážení židovskí spoluobčania, slovo ospravedlnenia a ruku zmierenia.

Veríme, že naše vzťahy budú budované a rozvíjané v úcte, podľa slov Písma v Desatore, ktoré nás zjednocuje v úcte k životu, zakazuje vraždiť, krivo svedčiť a siahnuť na dom či majetok svojich blížnych.

Šalom!

Pokoj vám i nám, židovskí priatelia, starší bratia a sestry vo viere!

Dnes – v roku 100. výročia zrodu demokratickej Československej republiky – príchodu politickej slobody a nezávislosti, s hlbokou úctou a vďakou myslíme na tých, ktorí stáli pri jej zrode a ktorí zvlášť v čase nástupu novej totality v podobe komunistického režimu dokázali s odvahou viery čeliť hrozbám komunistických väzenských táborov, Valdíc, Jáchymova alebo Ilavy, či iným podobám krutého prenasledovania.

Mnohí v zápase o zachovanie tváre cirkvi vzdorovali.

Známe sú nebojácne hlasy slovenských evanjelikov, ktoré

Foto: Ľubo Bechný

dokázali poukázať na vinu ľudskej genocídy priamo do tváre Hitlerovi i Stalinovi, verejnosť pozná a pamätá si dokumenty o neohrozenosti našich biskupov, duchovných i laikov, ktorú prejavili na svetských súdoch a vo väzeniach.

Napriek tomu sa niektorí v cirkvi dopustili vážnych chýb a omylov.

V našich evanjelických radoch sa našli členovia, ktorí vstúpili

do komunistického programu s ateistickým programom.

Lákala ich moc v cirkvi, kariéra či iný zisťný záujem.

Milovali postavenie viac ako Krista.

Nezastali sa trpiacich, prenasledovaných a väznených príslušníkov svojej cirkvi.

Mnohí evanjelici laici tak učinili v bludnom presvedčení, že prispievajú k spravodlivejšiemu usporiadaniu sveta.

Foto: Ľubo Bechný

Viacerí z duchovných i laikov sa dokonca zaviazali slúžiť tajnej zbrani komunistického štátu, Štátnej bezpečnosti.

Niektorí z presvedčenia, ktoré bolo hlbokým omylom a osobnou tragédiou.

Iní sa do bezpečnostnej siete zamotali v strachu pred prenasledovaním, v úsilí zachrániť rodinu, deti, neškodiť pritom cirkevným zborom, bratom a sestrám.

Po páde komunistického režimu mnohí prežili ťažkú traumu, iní sa to, čo zažili, snažili skrývať a niektorí svoje zlyhanie odmietali.

Na jedno i druhé je účinný liek: Otvorené vyznanie a priznanie chýb, omylov i vážnych hriechov, je to úprimná žiadosť o odpustenie a verejné zmierenie.

Kajúca služba Pánovi a blížnym.

Naše ospravedlnenie, zmierenie a objatie je zvlášť dôležité voči verným nasledovníkom Ježiša Krista – Pánovým svedkom, ktorí nezradili kresťanstvo, ktorí pevným krokom vstupovali do

väzenských brán, s nádejou v zranenom srdci opúšťali poslanie duchovných v evanjelických zboroch, v ktorých stratili štátny súhlas k duchovnej službe.

Tí, ktorí po návrate z väzenia trpezlivo navštevovali desiatky podnikov, kde neraz márne hľadali prijatie na svetské zamestnanie.

Stali sa z nich druhoradí občania, v bezprávnom postavení bolestne, v ťažkých podmienkach a v materiálnom nedostatku prežívali stav spoločenskej izolácie.

V komunistickom raji prežili – obrazne povedané – peklo na zemi.

A my sme sa im dodnes poriadne neospravedlnili.

Dôrazne sme neocenili ich službu a oddanosť kresťanstvu.

Málo sme urobili, aby sme spoznali ich osobné osudy a príbehy, aby sa mohli stať príkladom pre budovanie charakteru evanjelickej cirkvi a viery tak, ako ho vzbudzovali dávni neohrození svedkovia viery.

Činíme tak dnes s pohnutým srdcom a túžime činiť tak i naďalej. Konať podobne ako oni.

Ospravedľujeme sa v mene cirkvi všetkým prenasledovaným, ako aj pozostalým rodinám poškodených kňazov a laikov, a prosíme, aby Všemohúci Boh zahojil ich pretrvávajúcu bolesť a naplnil ich životy radosťou a požehnaním.

Odpusťte nám, bratia a sestry!

Písmo i dejiny nás učia:

Pravda o prenasledovaní a krivdách nezostane skrytá. Preto ju ctíme. Zverejňujeme.

Zápasme o ňu.

Držme ju vysoko, ako nás učili naši vodcovia.

Tak sa ocitneme vo svetle večnej spravodlivosti, objíme nás sám Hospodin.

Tak obnovíme a očistíme cirkev, postihnutú rozličnými hriechmi, zvlášť bezohľadnosťou, v ktorej nieto lásky.

Odstránime spomedzi nás autoritársku panovačnosť, povýšenosť a ľahostajnosť.

Budeme bratmi a sestrami.

Milujme domácich viery i pútnikov, najmä zranených a bezmocných.

Prinášajme Evanjelium do nemocníc a väzníc nešťastným a opusteným.

Posilníme tým našu vieru.

Vykročíme na chodník spravodlivých, ktorý je ako úsvit, ktorého jas rastie do bieleho dňa.

Budme vernými kresťanmi, oddanými učeníkmi Ježiša Krista.

Poprad, 16. septembra 2018
Účastníci Dištriktuálneho dňa
Východného dištriktu ECAV

VILABELA

1. Híkal to oslík v ohrade, šepkala o tom lúka:
 Náš Boh je veľký, nevíete? Milosť nám všetkým núka!
 Mňaukali o tom mačiatka, zaerdžal o tom koník:
 Náš Boh je veľký, má nás rád, niet o tom žiadnych
 pochýb!

Br. : A kto to ešte netuší, získa tu nový závit;
 tomu to všetko vysvetlí ten prastarý kráľ Dávid.

Ref. : VilaBela – prišli sme ako strela.
 BelaVila – týždeň bol ako chvíľa.
 Hovor, Pane, to Slovo je tak vzácné.
 Počúvame, až po dni slnko zhasne.

2. Vedel to jastrab vo výškach, zafúkal o tom vietor:
 Ježiš ťa lúbi, nemaj strach, pre teba kríž On niesol.
 Békali o tom ovečky, zabrechal o tom vlčiak:
 Ježiš je Víťaz navždycky, peklo a smrť už mlčia!

3. Niesli to letné oblaky, zahúkal o tom vláčik:
 Bohu patríme naveky! To sa nám veľmi páči.
 Voňali po tom koláče, bol toho plný melón:
 Tú nádej, čo nám Ježiš dal, nenájdeš v svete celom!

Hymna letného tábora detí „Banská Belá 2018“,
 2. – 7. júla 2018.

Foto: Ivan Elko

**Milí členovia cirkevného zboru
 a priatelia,
 ďakujeme vám za vašu čitateľskú
 priazeň počas celého roku 2018.**

**Budeme sa tešiť, ak Otvorená náruč aj
 v novom roku 2019 prinesie čítanie,
 budujúce našu osobnú vieru i život
 nášho spoločenstva.**

Pán Ježiš nech je so všetkými nami!

**Nina Pastieriková, Eva Hubová,
 Ján Huba, Ivan El'ko**

Letný tábor - deti.

Letný tábor - deti.

Letný tábor - mládež.

Letný tábor - mládež.

Návšteva z Naperville (USA).

Návšteva z Naperville (USA).

Požehnanie detí.

Vyslanie pracovníkov do služby.

SPOMIENKA NA LETO/JESEŇ 2018

Seniorálny deň - Jabloňovce

Mládežnícka víkendovka - Jabloňovce.

Šarkaniáda.

Vladimír Novotný, zápas s vodou.

Tekviciáda.

Tekviciáda.

Návšteva z Rimavskej Soboty.

Služby Božie pre najstarších - advent.

OBČIANSKE ZDRUŽENIE PAVLA VALÁŠKA

Blíži sa koniec kalendárneho roka 2018 a my môžeme pomaly hodnotiť, ako si Občianske združenie Pavla Valáška (ďalej OZ Pavla Valáška, resp. združenie) plnilo svoje základné poslanie – podporovať činnosť nášho cirkevného zboru v sociálnej, misijnej a výchovno-vzdelávacej oblasti.

Predovšetkým sa potešme z toho, že po r. 2017, v ktorom naše združenie z administratívnych dôvodov nemohlo prijať podiel z dane od fyzických a právnických osôb a poukazovali sme ho na Evanjelickú diakoniú na Slovensku, v r. 2018 prijalo rekordných 12 218,- eur (dosiaľ to bolo najviac v r. 2016 12 012,- eur a v r. 2015 9 360,- eur)! Ďakujeme všetkým poukazujúcim; či už členom nášho cirkevného zboru, našim priateľom a priaznivcom a tiež tým, ktorí sa snažili motivovať a získať poukazujúcich vo svojom pracovnom či susedskom prostredí.

Prijatý podiel z dane bol najdôležitejší zdroj príjmu združenia. Okrem neho malo k dispozícii i zvyšok prostriedkov z predchádzajúceho roku a prijalo členské príspevky a milodary od členov cirkevného zboru. Ich presná výška bude známa až po skončení kalendárneho roka a naši členovia a priaznivci budú o týchto údajoch informovaní.

Kam do tejto chvíle smerovali prostriedky OZ Pavla Valáška v tento rok?

Predovšetkým: Evanjelickú zborovú diakoniú Nitra v plnení jej poslania – opatrovania klientov v domácnostiach a v praktickej službe starším členom cirkevného zboru – podporilo združenie sumou 9 067,- eur. Takto prispelo k jej hladkému chodu, finančnej stabilite a kvalite služieb. Z tejto dotácie bola hrazená časť miezd zamestnancov diakonie a väčšina jej prevádzkových nákladov.

Konfitábor a víkendovka mládeže boli podporené sumou 224,- eur, letné tábory detí a mládeže sumou 1 403,- eur, umelecké podujatia v kostole sumou 92,- eur.

Rok 2018 ešte neskončil a niektoré výdavky ešte očakávame. Po jeho skončení bude v obvyklom jarnom termíne v r. 2019 vykonaná revízia účtovníctva za rok 2018. Podrobná správa o činnosti OZ Pavla Valáška bude v písomnej podobe predložená Výboru, Členskej schôdzi a sprístupnená cirkevnej i sekulárnej verejnosti na www.ecavn.sk. Jej najdôležitejšie časti budú súčasťou Výročnej správy farára o živote Cirk. zboru ECAV v Nitre za r. 2018, ktorá bude prednesená na výročnom konvente vo februári 2019.

Pripomeňme ešte, že revízia účtovníctva OZ Pavla Valáška za r. 2017 sa konala 15. mája 2018 a v novembri zasadol Výbor a Členská schôdza. Jednomyseľne schválená Výročná správa predsedu OZ Pavla Valáška za r. 2017 je zverejnená na webe www.ecavn.sk, resp. je v tlačenej podobe k dispozícii v kostole.

Nesmierne si vážime prínos OZ Pavla Valáška pre službu nášho cirkevného zboru. Vďaka prostriedkom, ktoré združenie získava, ktorými potom priamo operuje alebo poskytuje ich ako dotáciu cirkevnému zboru, sa môže diať veľa skvelých vecí. Každý cent dostáva zmysel v službe! Ďakujeme Vám.

Ján Huba a Ivan Eľko za Výbor OZ Pavla Valáška

Pozývame vás na www.ecavn.sk - špeciálne upozorňujeme na rubriky: Aktuality a Fotogaléria.

Pozývame

ECAV Nitra

Služby Božie

Kázne a videá Služby Božie

Zborový život

História zboru

Aktuality

Evanj. zborová diakonia

Obč. združenie P. Valáška

Spevokol

Mládež

Foto a videogaléria

POZÝVAME

Adventný koncert

V nedeľu 9. dec. o 17.00 hod., sa v našom kostole bude konať organový koncert, pri príležitosti 10. výročia posvätenia organu (8. dec. 2008). Predstaví sa koncertný organista Stanislav Šurin, ktorý vykonával stavebno-umelecký dozor pri vyhľadávaní organárskej firmy, stavbe a kolaudácii nástroja. Vstup na koncert bude voľný. Po koncerte si vás dovoľujeme pozvať na medovničky a punč. Po celý tento deň bude vo vestibule kostola kresťanské kníhkupectvo Kruh z Levíc ponúkať široký sortiment literatúry, CD a ozdobných predmetov.

Adventné popoludnie pre deti

V sobotu 15. dec. o 14.00 hod., bude Adventné popoludnie pre deti. Chystáme obvyklý trojprogram: divadielko – zábava – výtvarné práce. Svojimi výtvarmi chceme vyzdobiť kostol, spievať, tešiť sa a zažiť pekné spoločné chvíle na prahu Vianoc. Pozývame deti, rodičov, mládež, starých rodičov.

Služby Božie s piesňami mládeže

V 3. adventnú nedeľu 16. dec., budú Služby Božie, na ktorých budeme spievať mládežníckej piesne. Každý návštevník dostane letáčik s textami piesní a liturgickým poriadkom. Po Službách Božích pozývame mladých ľudí na jednoduchý obed a spoločne strávené popoludnie.

Vianočný stromček a generálka programu detí

Duchovná rodina nášho cirkevného zboru sa zide vo štvrtok 20. dec. o 17.30 hod. (po adventných večerňach), aby sme spoločne ozdobili vianočný stromček v kostole a pripravili balíčky pre deti. Pozývame členov zboru bez rozdielu veku!

Rodičom zároveň pripomíname, že generálna skúška štedrovečerného programu detí bude v sobotu 22. dec., o 10.00 hod. Bude trvať dve hodiny.

Vianočné stretnutie mládeže

V piatok 21. dec. o 17.00 hod., bude vianočné stretnutie mládeže. Kto malý, zabalený darček prinesie, ten si bude môcť malý darček tiež zobrať a počuť k tomu ešte i pekné pranie, určené práve jemu.

Večera Pánova v advente, na Vianoce a po nich

- 1. adventná nedeľa - po Službách Božích
  - 1. adventná nedeľa - v rámci Služieb Božích pre najstarších členov zboru (o 14.30 hod.)
  - 4. adventná nedeľa – po Službách Božích
  - 1. a 2. sviatok vianočný - po Službách Božích
- Zjavenie Krista Pána mudrcom - v rámci Služieb Božích

Služby Božie počas vianočných a novoročných sviatkov

- 24. dec., Štedrý večer, Služby Božie s programom detí o 15.00 hod.
Štedrý večer, hlavné Služby Božie o 17.00 hod.
- 25. dec., 1. sviatok vianočný, Služby Božie o 10.00 hod., po nich Večera Pánova
- 26. dec., 2. sviatok vianočný, Služby Božie o 10.00 hod., po nich Večera Pánova
- 30. dec., Nedeľa po Vianociach, Služby Božie o 10.00 hod.
- 31. dec. 2018, Starý rok, Služby Božie o 17.00 hod.
- 1. jan. 2019, Nový rok, Služby Božie o 10.00 hod.
- 6. jan., Zjavenie Krista Pána mudrcom, Služby Božie o 10.00 hod., v rámci nich Večera Pánova

Trojkráľový benefičný koncert

V nedeľu 6. jan. 2019 o 17.00 hod., sa v našom kostole bude konať benefičný koncert. Predstaví sa koncertný organista Mário Sedlár z Českej republiky. Výťažok z dobrovoľného vstupného bude určený na podporu našej Evanjelickej zborovej diakonie Nitra, ktorá poskytuje opatrovateľské služby klientom v domácnosti. Srdečne Vás pozývame a ďakujeme Vám za celoročnú podporu zmysluplného diakonického diela!

AKTUALITY

Zbierka pre hladujúcich vo svete

Do dobrovoľnej zbierky pre hladujúcich vo svete, ktorú tradične robili sestry vincentky na sviatok Poďakovania za úrody zeme pred našim kostolom, sme prispeli sumou 352,- eur. Sestry vincentky za dar úprimne ďakujú a vyprosujú pre darcov Božie požehnanie!

Cirkevný príspevok 2018 a pravidelní mesační prispievatelia

Ďakujeme všetkým členom cirkevného zboru, ktorí si cirkevný príspevok na rok 2018 zaplatili do riadneho termínu, ktorým je 31. október (bolo ich 753, t. j. 54 % členov zboru). Ďakujeme tiež desiatim členom cirkevného zboru, ktorí majú v banke zadaný trvalý príkaz a podporujú službu cirkevného zboru pravidelnými mesačnými príspevkami. V roku 2018 zbor od nich prijal spolu 2 520,- eur.

Predajnička literatúry

V každú nedeľu pred, alebo po Službách Božích, si môžete v malej predajni vo vstupnej hale kostola na prízemí vľavo zakúpiť, resp. zdarma zobrať evanjelickú tlač (Evanjelický posol spod Tatier, Cirkevné listy, Cestou svetla, Evanjelický východ, Dúha), Biblie, liturgické knihy (Evanjelický spevník, funebrál, pašie, modlitebné knihy), biblické čítanie na každý deň Tesnou bránou 2019, plagát s Lutherovými 95 výpoveďami, zaujímavé aktuálne knihy Reformátor Luther, Cirkev v útlaku, či ďalšiu kresťanskú literatúru. Poslúžia vám manželia Milota a Peter Arbetovci.

23. 12. 2018 sa dožíva neuveriteľnej 70 – tky náš organista **Dušan Kovarčík**. Blahoželáme mu, pozdravujeme ho a ďakujeme mu za jeho službu!

Služby Božie

Nedeľa, 10.00 hod.

V každú prvú nedeľu v mesiaci je v rámci Sl. Božích Večera Pánova

Adventné večierne

Utorok, štvrtok, 17.00

Stredtýždňové Služby Božie

Štvrtok, 17.00 hod.

Klubík

Štvrtok, 9.30 hod.

Detská besiedka

V každú nedeľu počas Služieb Božích

Príprava na konfirmáciu

1.ročník - piatok, 15.00 hod.

2.ročník - piatok, 16.30 hod.

Dorast

Piatok, 15.45 - 16.30 hod.

Mládež

Piatok, 17.00 hod.

Nitriansky evanjelický spevokol

Pondelok, 16.30 hod.

Vysokoškolská mládež

Utorok, 19.00 hod.

Stretnutie mladých mamičiek

Každá druhá streda, 17.30 hod.

Spoločenstvo evanjelických žien

Podľa dohovoru, 15.45 hod. (16.45 hod.)

Stretnutie mužov

Každý druhý pondelok, 18.00 hod.

Stretnutia manželských párov

Nedeľa, podľa dohovoru, 16.00 hod.

Večer s Bibliou

Štvrtok, 15.45 hod.

Stretnutie okolo Božieho Slova v penzióne na Dolnočermánskej ul.

Piatok, 9.00 hod.

Zaopatrenie Večerou Pánovou

v domácnosti, penzióne, nemocnici či v hospici
Na požiadanie u zborového farára
Ivana El'ku, 0903 / 255197

MATRIKY, LETO - JESEŇ 2018

Pokrstení

Ako práve narodené nemluvniatka túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste ním rástli na spasenie. 1. Petra 2, 2

Vivien Homerová
 Lea Takáčová
 Lujza Matušíková
 Stela Némethová
 Noemi Proksová
 Juraj Valent
 Jakub Peták
 Martin Zachar
 Simona Čánjiová
 Milan Kulich
 Laura Holéczyová
 Dorian Gracovský
 Karin Haasová
 Filip Vojtek

Prijatí do ECAV

Aby sa vo všetkom oslavoval Boh, pre Ježiša Krista. 1. Petra 4, 11

Magdaléna Hunáková

Sobášení

Nikomú nič nedlhujte, len to, aby ste sa milovali. Rímskym 13, 8

Michal Kubačka a Markéta Kováříková
 Anton Šimko a Alena Kováčová
 Michal Majerčík a Daniela Nováková
 Vidor Naď a Michaela Tešická
 Vladimír Čánji a Martina Števková

Zosnulí

Nikto z nás totiž nežije seba a nikto seba neumiera. Lebo ak žijeme, Pánovi žijeme, ak umierame, Pánovi umierame. A tak či žijeme, či umierame, Pánovi sme. Rímskym 14, 7 – 8

Vladimír Korček (78)
 Matilda Štefunková (86)
 Drahomíra Kanková (86)
 Zuzana Velčická (92)
 Milan Králik (75)
 Irena Čanakyová (88)
 Július Petrenko (86)
 Zuzana Adamiová (90)
 Milan Rizek (67)
 Soňa Jambrichová (65)
 Elena Vaneková (95)
 Štefan Držik (87)
 Anna Gáliková (93)

DESAŤ BOŽÍCH PRIKÁZANÍ

Martin Luther, Veľký katechizmus, r. 1529

Výklad prikázania „Nezabiješ!“, odst. 186 - 188

A tak toto prikázanie je na to, aby sme nikomu neublížovali pre jeho zlý skutok, aj keby si to plne zaslúžil. Veď kde sa zakazuje vražda, tam sa zakazuje tiež všetko, z čoho môže vražda povstať. Lebo mnoho je takých, ktorí i keď nezabíjajú, ale preklínajú a zlorečia blížnemu tak, že keby sa to malo naplniť, ďaleko by nezašiel. Všetci to máme od prirodzenosti v sebe a je všeobecne známe, že od nikoho nechceme trpieť. Boh chce preto odstrániť korene a príčiny, ktoré popudzujú srdce proti blížnemu. Boh chce, aby sme na toto prikázanie stále pamätali, aby sme sa v ňom videli ako v zrkadle, aby sme spoznávali Božiu vôľu a v úprimnej dôvere a so vzývaním Jeho mena Jemu zverili nepravosť, ktorú trpíme. Potom môžeme ostatných nechať, aby zúrili, cítili hnev a páchali zlo, ako sa im páči. Tak sa naučíme tíšiť svoj hnev a mať trpezlivé a mierne srdce najmä voči tým, ktorí spôsobujú náš hnev, teda proti svojim nepriateľom.

Zmyslom tohto prikázania teda je, aby sme obyčajnému ľudu čo najzreteľnejšie vysvetlili, čo znamená „nezabíjať“: Po prvé, aby nikto neublížoval nikomu ani rukou ani skutkom. Potom, aby jazyku nedovolil zle hovoriť a nahovárať na zlé. Po tretie, ani aby nepoužil a ani nedovolil použiť nijaký prostriedok alebo spôsob, ktorým by sa blížnemu mohlo ublížiť. A napokon, aby ani v srdci nikoho nemal za nepriateľa a neprial zlé ani v hneve, ani v nenávisti. Teda, aby si sa voči nikomu neprevinil, ani telom, ani dušou, najmä nie voči tomu, ktorý ti zle praje alebo spôsobuje; veď zle činiť tomu, kto ti dobre praje a činí, nie je ľudské, ale diabolské.